

# ОСВІТНІ ПОРТАЛИ І МЕТОДИКА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В НАВЧАННІ



*Інтернет-портал* – це інформаційна система, що забезпечує користувачам єдиний авторизований персоніфікований доступ до внутрішніх і зовнішніх інформаційних ресурсів організації. З точки зору основної діяльності – це інтегрована система управління розподіленими інформаційними ресурсами. З точки зору організації управління – це нова концепція організації робочих місць співробітників з єдиною точкою доступу до всієї інформації, необхідної для виконання відповідних функцій. З технічної точки зору – це інформаційна система, що інтегрує різні джерела даних і окремі функціональні системи з єдиною точкою входу і уніфікованими правилами подання та обробки інформації.

За останні роки намітилася стійка тенденція до створення професійних засобів систематизації та каталогізації мультимедіаресурсів, опублікованих у мережі Інтернет. З'явилися освітні портали, що містять у собі посилання на різноманітні інтерактивні мультимедійні ресурси.

У свою чергу, освітні портали мають ряд специфічних властивостей.

Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє не тільки надати розподілений в просторі і в часі доступ до інформаційних ресурсів всім учасникам освітнього процесу, а й залучити до формування змісту освітніх порталів як великої кількості фахівців, так і великої кількості самих ресурсів.

## *Для чого потрібен портал?*

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в освіті дає можливість працювати з аудиторією вчителів більш ефективно, в тому числі і в дистанційному форматі, розширює склад користувачів, сприяє формуванню та вдосконаленню ІКТ-компетентності освітян. Педагоги міста мають змогу розмістити свої нароби на освітньому порталі та скористатися методичними знахідками колег.



## **Типи інформації, що включаються до порталу:**

- ✓ Документи, таблиці, архіви.
- ✓ Media-ресурси – фотографії, відеозаписи, мультимедійні презентації.
- ✓ Посилання на інші документи або web-ресурси.

## **Орієнтовна структура освітнього порталу**

**I. Презентаційна частина** (меню порталу, слайдер<sup>1</sup>, новинний блок, оголошення, послуги, корисні лінки<sup>2</sup> тощо).



**II. Інформаційна частина** (візитна картка установи, віртуальні лабораторії вчителів, фото- та відеогалереї, карта сайту тощо).

**III. Інтерактивна частина** (гостьова книга, форма зворотного зв'язку, форум, чат, форма пошуку інформації на сайті тощо).

**IV. Адміністративна частина** (реєстрація та аутентифікація<sup>3</sup> користувачів, обмеження доступу, пошук інформації на порталі, файловий архів, система управління сайтом, модуль дистанційної освіти тощо).

## **Функції освітнього порталу**

- ✓ Можливість спільної роботи – дозволяє об'єднати всі ресурси шкіл та вчителів у єдиний простір і працювати разом.
- ✓ Управління вмістом – додає гнучкість управління окремими інформаційними ресурсами різних веб-сайтів, дозволяючи поставляти кінцевому користувачеві (педагогу) пристосований під нього (персоніфікований) вміст порталу.
- ✓ Підтримка комунікацій – внутрішня пошта та обмін повідомленнями.
- ✓ Підтримка профілювання – дає можливість відстежувати, аналізувати дії користувачів порталу.
- ✓ Об'єднання і підготовка вмісту порталу.
- ✓ Обробка накопиченого вмісту порталу – віддалене оновлення, редагування, додавання записів даних засобами порталу.
- ✓ Створення нових інформаційних ресурсів безпосередньо з контенту порталу.

<sup>1</sup> Елемент веб-дизайну, що представляє собою блок певної ширини, найчастіше в шапці веб-сторінки, головною особливістю якого є зміна в ручному або автоматичному режимі елементів - картинок, текстів або посилань.

<sup>2</sup> Лінк (від англ. link) - посилання, гіперпосилання на сторінку в Інтернеті.

<sup>3</sup> Перевірка особи користувача, як правило, здійснюється за допомогою пароля, PIN-коду або цифрового сертифікату.

### ***Технічні особливості порталу***

- ✓ Можливість роботи на різних серверних платформах (*Linux, Windows*).
- ✓ Архітектура порталу (*базова інфраструктура, інтеграція додатків, інтерфейси*).
- ✓ Робочі характеристики (*максимальна кількість користувачів, контроль часу відгуку*).
- ✓ Підтримка інтеграції з іншими інформаційними системами.
- ✓ Підтримка різних браузерів.

Як правило, портали володіють відкритою архітектурою, що дозволяє розширювати їх функціональність за рахунок додавання сторонніх додатків або додаткових компонентів. Найчастіше такими компонентами виявляються засоби управління інформаційним наповненням.

До показників роботи порталу відносяться: число відвідувачів в даний момент, середнє число відвідувань на добу за останній місяць, за час з дати реєстрації порталу, характеристика та кількість розміщених матеріалів.

### ***Використання освітнього порталу дозволяє:***

- ✓ Оперативно розміщувати інформаційні ресурси в мережі Інтернет.
- ✓ Залучити до участі у роботі зі створення контенту багато вчителів.
- ✓ Прискорити доступ до інформації з тематики порталу – в будь-який момент, в будь-якій точці знаходження користувача, відповідно інтересам відвідувача.
- ✓ Зацікавити потенційних користувачів інформацією на задану тему.

### ***Переваги порталу перед звичайним сайтом:***

- ✓ Спільна робота широкого кола співробітників по наповненню контентом веб-ресурсу (*наприклад, збір новин*).
- ✓ Надання зручного та швидкого доступу до комплексної інформації.
- ✓ Поліпшення інформаційного обслуговування користувачів.
- ✓ Єдине управління структурою та інформаційним наповненням.



## ***Перспективи розвитку мережі освітніх порталів***

Сучасні телекомунікаційні технології і розміщені на них розподілені мультимедіа-ресурси навчального призначення характеризуються широким використанням комп'ютерних навчальних програм та електронних підручників, доступних учням, за допомогою глобальної комп'ютерної мережі Інтернет. Елементом навчання за такої технології є, перш за все, очні форми уроків та атестації школярів. Тому коректніше говорити про комплексні технології з істотним використанням освітніх електронних видань та інших розподілених мультимедіа-ресурсів телекомунікаційних мереж. При такому підході всі навчальні мультимедійні матеріали розміщуються на серверах і доступні для самостійного вивчення. У учня з'являється можливість зв'язатися з учителем (*який виступає тьютором*<sup>4</sup>), пройти проміжні та підсумкові тести.



Мультимедійні Інтернет-ресурси і спеціалізовані методи навчання школярів з використанням таких ресурсів дозволяють привнести в роботу сучасної школи:

- ✓ використання мультимедіа-інформації, розміщеної на навчальних та наукових Web-сайтах, для виконання завдань, підготовки навчально-методичних матеріалів, рефератів, проектних робіт;
- ✓ організацію представництва освітян міста в мережі Інтернет;
- ✓ об'єднання особистих Web-сайтів вчителів та учнів в єдине інформаційне освітнє середовище навчального закладу.

### ***Оцінка ефективності застосування інформаційних ресурсів у навчальному процесі***

Розробка і експлуатація інформаційних освітніх ресурсів нерозривно пов'язана з оцінкою ефективності їх застосування в освітньому процесі. Освітнє середовище як педагогічна система, в якій реалізується навчально-виховний процес, у загальному випадку складається з таких елементів, як цілі освіти, зміст освіти, учитель, учні, технологічна підсистема.

Мережеві інформаційні освітні ресурси – це дидактичний, програмний і технічний комплекс, призначений для дистанційного навчання з переважним використанням середовища Інтернет. Навчання за допомогою мережевих ресурсів може розглядатися як цілеспрямований, організований процес взаємодії учнів з учителями, між собою і з засобами навчання, причому він некритичний до їх розташування у просторі і в часі.

---

<sup>4</sup> Тьютор – ключова фігура в дистанційному навчанні, що відповідає за проведення занять з учнями.



Мережеві ресурси можуть використовуватися в навчальному процесі в різних пропорціях в очній, заочній, вечірній формах здобування освіти. Таким чином, мережевий ресурс – це навчально-методичний інтерактивний комплекс, використання якого дозволяє реалізувати повний дидактичний цикл навчання з дисципліни навчального плану.

Дидактичні властивості мережевого ресурсу в процесі навчання дозволяють реалізувати:

- ✓ подання на екранах моніторів персональних комп'ютерів викладачів та учнів навчально-методичної інформації, а також можливість отримання копій цілеспрямовано обраної частини інформації, що міститься в мережевому ресурсі;
- ✓ діалоговий обмін між учасниками освітнього процесу в реальному (on-line) і відкладеному (off-line) режимі навчальною, методичною, науково-освітньою та функціонально-виробничою інформацією;
- ✓ доступ до різних джерел інформації (*порталів, електронних бібліотек, баз даних, ресурсів Інтернет тощо*);
- ✓ доступ до віддалених обчислювальних ресурсів, лабораторних практикумів, віртуальних музеїв, навчальних курсів та контролюючих матеріалів;
- ✓ організацію колективних форм спілкування педагогічних працівників, вчителів з учнями та учнів між собою за допомогою відео-конференцій;
- ✓ технічну консультаційну підтримку функціонування мережевого ресурсу.

Кінцевою метою стає створення технологічної платформи, що дозволить повною мірою використовувати ресурс у реальному навчальному процесі загальноосвітнього навчального закладу.

Цілями використання інформаційних ресурсів порталу для педагогів є:

- ✓ вдосконалення традиційної методики навчання;
- ✓ використання інноваційних форм і методів навчання;
- ✓ здійснення культурно-просвітницької діяльності.

Метою використання інформаційних ресурсів порталу для адміністраторів навчального закладу є пошук нормативної та методичної документації.

Цілями використання інформаційних ресурсів порталу для учнів є:

- ✓ підготовка до заняття;
- ✓ підготовка до ЗНО;
- ✓ підготовка до позашкільних заходів;
- ✓ використання ресурсу для виконання навчальних завдань;
- ✓ дозвільна діяльність.

## **Використання педагогічно значимої навчальної інформації, доступної з ресурсу порталу**

Учителі можуть використовувати ресурс порталу при підготовці наступних матеріалів: конспектів уроків, лабораторних і практичних робіт, тестових та контрольних завдань, сценаріїв позакласних заходів тощо.

Характерні особливості здійснення навчальної діяльності на базі ресурсу порталу:

- **Доступність** (доступ до ресурсу можливий з будь-якого учнівського і вчительського комп'ютера, що має вихід в Інтернет);
- **Відкритість** (гіпертекстова система подачі інформації дозволяє знаходити власну «траєкторію» вивчення навчального матеріалу, поглиблювати і розширювати знання на свій розсуд і можливості);
- **Візуалізація навчального матеріалу** (за допомогою засобів технології мультимедіа, що використовують веб-сервіси Інтернет, можна за необхідності вбудовувати в навчальний матеріал ілюстрації, анімацію, відеоролики, озвучувати інформацію, вбудовувати елементи тесту);
- **Інтерактивність ресурсу** (інтерактивні форми інформаційної взаємодії, розміщені на порталі, дозволяють вибирати умови пошуку, відбору та завантаження навчальної інформації).

### **Основні вимоги до матеріалів, які публікуються на порталі:**

- ✓ Зміст повинен бути актуальним, відображати сучасність.
- ✓ Зміст повинен бути цікавим, легким для читання інформації, оптимальне поєднувати фон і колір шрифту, дотримуватися збереження та захисту авторських прав.
- ✓ Для дизайну – легкість читання текстової інформації, помірний зміст графіки та анімації, які повинні відображати зміст, а не відволікати від нього.
- ✓ Відсутність рекламних та комерційних банерів.

### **Інформаційні джерела**

1. Бабанський Ю.К. Оптимізація процесу освіти. М., 1977.
2. Болотов В.А. Про дистанційну освіту // Інформатика та освіта, № 1, 1998.
3. Підкасистий П.І. Тищенко О.Б. Комп'ютерні технології в системі дистанційного навчання // Педагогіка. -2000. - № 5. -С. 7-12.
4. Полат Е. С. Петров А.Є. Дистанційне навчання: яким йому бути? // Педагогіка. - 1999. - № 7. -С. 29-34.
5. С.Г. Григорьев, В.В. Гриншкун, Г.А. Краснова Основные принципы и методики использования системы порталов в учебном процессе [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ecsocman.hse.ru/data/343/688/1219/02.pdf>
6. Образовательные порталы и методика их использования в обучении [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=465402>